

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitate, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

vj. An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia solùm quoad ambitum internum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

² *Ecclesia, ut priuatur immunitate ob pollutionem, non requiritur in iure expressum, & pollutio non priuat ipsam suo priuilegio.*

¹ **R**espondetur affirmatiue; quia ratione pollutionis non definit eius sanctitas, ut non sit locus sacer; tum quia Ecclesias propter pollutionem dicto priuilegio priuari, gratis dicitur; cum id nusquam in iure reperiatur, & inter effectus pollutionis (sicut & ² interdicti, non sit, ut pro eo tempore Ecclesia immunitate priuatur; quia hæc iuris censura, seu impedimenta, cum sint poenalia, & odiosa, extendi non debent ultra casus de iure expressos, nec debent pollutio, & interdictum plus operari, ac Canones præscribunt: ergo, &c. atque ita docent Suarez, & Bonacina in loco supra cit. Item Abb. in cap. Ecclesia, de immunit. Eccles. Sylu. verb. Immunitas 1. quest. 1. Clar. §. practica criminal. quest. 30. num. 3. Tuschus verb. Ecclesia, conclus. 9. num. 9. Azor. p. 2. tom. 2. lib. 9. cap. 8. quest. 4. Scortia theor. 385. Marfilius in leg. unic. Cod. de raptu Virg. num. 116. Laym. lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 2. Fagundez prac. 2. lib. 4. cap. 4. num. 62. Raphaël de la Torre tom. 2. in 2. 2. q. 99. art. 3. disp. 7. Peregrin. de immunit. cap. 4. num. 14. Correa in relect. de immunit. p. 2. num. 9. Lezana verb. Immunitas Eccles. n. 2. Farinac. in append. de immunit. c. 17. num. 29. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 39. diff. 5. n. 1. & Mar. Italia lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 7.

SECTIO IV.

An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia interdicta?

SUMMARIVM.

- ¹ *Ecclesia interdicta gaudet priuilegio immunitatis.*
- ² *Ecclesia non perdit esse sacrum per interdictum.*
- ³ *Clericus non perdit sua priuilegia per interdictum.*
- ⁴ *Ecclesia interdicta, quod solum gaudeat priuilegio immunitatis quoad Peregrinos, non autem quoad homines de populo, qui causam dederunt interdicto, limitatur ab aliquibus.*
- ⁵ *Ecclesia, si per accidens in ipsa non possit celebrari, dummodo per se possit, gaudet immunitate.*

¹ **R**espondetur, quod propter easdem rationes mox supradictas, eodem priuilegio etiam gaudeat Ecclesia interdicta. Et confirmatur, quia Ecclesia non perdit esse sacrum ob interdictum; tum quia clericus non perdit sua priuilegia ob interdictum: ergo nec Ecclesia; atque ita docent Suarez, Bonacina, Abbas, Sylu. Clar. Tuschus, Azor, Scortia, Marfil. Layman, Fagundez, Raphaël de la Torre, Peregrinus, Correa, Lezana, Mar. Italia & Villalobos in locis supra cit. Item Farinacius quest. 28. num. 35. & in append. de immunit. cit. cap. 17. num. 259. & Decian. tom. 2. lib. 6. cap. 25. num. 20. qui tamen non omnino ⁴ improbabiler contra Tuschum, Peregrinum, & alios limitando id asserit quoad peregrinos, non item quoad homines de populo, propter quorum delictum Ecclesia interdicta est.

Obiicies: In Ecclesia interdicta non possunt celebrari diuina officia: ergo immunitate non gaudet. Vt enim immunitate gaudeat, requiritur ex cap. Ecclesia, de immunit. Eccles. quod in ipsa diuina officia celebrentur.

⁵ Respondetur, nego consequentiam. Et ad probationem eius respondeo, ut supra, quod ad hoc, ut Ecclesia immunitate gaudeat, non opus sit, quod in ipsa celebrentur acta diuina officia, sed sufficiat, quod sit

locus ad id Episcopi auctoritate deputatus, ut scilicet ibi per se, si non per accidens, possint illa celebrari. Vide Doctores, qui supra citabantur.

SECTIO V.

An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia diruta?

SUMMARIVM.

- ¹ *Ecclesia etiam diruta gaudet immunitate, quia saltem ratione soli, in quo posita erat, non definit eius sanctitas.*
- ² *Limita si non sit diruta de licentia Episcopi cum spe reedificationis.*
- ³ *Ecclesia diruta de licentia superioris, perdit omnia priuilegia.*

Respondetur affirmatiue; quia saltem ratione soli, in quo posita erat, non definit eius sanctitas, ut non sit locus sacer, & amittat sua priuilegia, ut indulgentias, &c.

Quod tamen intellige, si diruta, seu destructa non fuerit auctoritate superioris, & cum spe reedificationis; quia si auctoritate superioris, & sine spe reedificationis destructa fuerit, definit esse locus sacer, & fit profanus, ut proinde non solum priuilegium immunitatis, sed etiam cetera omnia priuilegia deperdat.

Atque ita habetur in l. ad sacra, ff. de contrab. empt. & l. in tantum, §. sacra, in fin. ff. de rer. diuis. ex communi contra Ludouicum Corream in relect. de immunit. Eccles. p. 2. num. 10. & nonnullos alios, docent Tuschus verb. Ecclesia, conclus. 9. num. 10. Decian. lib. 6. cap. 24. n. 27. & cap. 25. num. 22. Clarus pract. §. fin. quest. 30. Farinacius de carceribus quest. 28. num. 70. & in append. de immunit. cap. 17. num. 260. Gambacurta de immunit. lib. 4. cap. 2. num. 11. Mar. Italia de immunit. lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 4. Ambrosin. de immunit. cap. 10. num. 3. Sanchez in opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. lib. 9. de matrim. disp. 15. num. 37. in fin. Scortia cit. theorema, 385. Carolus Maranta p. 2. respons. 35. n. 2. Diana p. 6. tract. 1. resol. 1. Barbosa de iure Ecclesiast. lib. 2. c. 3. n. 62. Lezana num. 2. & Bonacina disp. 3. q. 7. de immunit. §. 2. n. 4. & videri etiam poterunt quæ lib. de Parlamentis, dubit. 4. sect. 19. subsect. 30. Collat. 5. dicebantur.

SECTIO VI.

An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia solum quoad ambitum internum?

SUMMARIVM.

- ¹ *Ecclesia non solum quoad ambitum internum, sed etiam quoad totam fabricam gaudet immunitate.*
- ² *Capella, valus, fersa, tectum, sacristia, parietes, & turres etiam in suis Ecclesia gaudent immunitatis priuilegio.*
- ³ *Ecclesia non polluitur per sanguinis, vel seminis effusionem factam in dictis locis.*
- ⁴ *Pollutionis effectus cum sit poenalis, & odiosus, non excedit ambitum Ecclesia, secus est de priuilegio immunitatis, quod est gratiosum, & fauorabile.*
- ⁵ *Apprehendens manibus valuas ostij Monasterij Monialium non violat claustrum Monialium, & tamen apprehendens valuas Ecclesia gaudet Ecclesiastica immunitate.*

6 Confugiens

- 6 Confugiens ad portas Ecclesie, etiamsi clausas illas inueniens, easdem, vel illarum ansam, vel vctes manibus apprehendat, gaudet Ecclesiastica immunitate.
- 7 Spatia immunitatis protenduntur vsque ad extremas fores.
- 8 Ecclesia & domus appellatione venit ostium.
- 9 Confugiens supra tectum Ecclesie, necnon supra tectum Palatii Episcopalis, Monasterij, Hospitalis, vel cuiuscunque alterius loci pij, gaudet Ecclesiastica immunitate.
- 10 Ecclesia, sicut & qualibet alia domus, non solum ex solo, sed etiam ex tecto, eiusque superficie constat.
- 11 Confugiens ad scalas Ecclesie, quia & he pertinent ad Ecclesiam, & cum Ecclesia adhaerant, religiosae reputantur, gaudet Ecclesiastica immunitate.
- 12 Confugiens ad Campanile, quod sit Ecclesia coniunctum, in omnium Doctorum sententia, si disiunctum, in sententia Nauarri gaudet immunitate Ecclesiastica.
- 13 Palatium Episcopi gaudet immunitate, etiamsi sit ab Ecclesia disiunctum.
- 14 Campanile plus spiritualitatis habet, quam Palatium Episcopi, cum ibi adsint campana oleo sancto consecrata, & ibidem exercentur opera pia, quando in Dei honorem campana pulsantur.
- 15 Palatio Episcopi conceditur immunitas simpliciter, & ratione dignitatis Episcopalis, & sic mirum non est, si gaudeat immunitate, quamvis sit disiunctum ab Ecclesia, & quamvis non habeat oratorium, sed sacellum, in quo Missa celebratur.
- 16 Non omnia loca, in quibus exercentur opera pia, gaudent immunitate.
- 17 Oratoria priuata domorum licet in ipsis Missa celebretur, fideles constentur, & Eucharistiam sumant, non gaudent immunitate.
- 18 Campanile disiunctum ab Ecclesia si distet ab illa intra triginta passus, gaudet immunitate ex determinatione S. Congregationis Episcoporum, & immunitatis.

Respondetur, quod priuilegio gaudeat Ecclesia, non solum quoad ambitum internum, sed etiam quoad totam fabricam, ita vt Capellae, valuae, ferta, tectum, sacristia, parietes, & turres etiam ipsius tali priuilegio gaudeant; quia omnes hi loci in lata significatione Ecclesiae dicuntur; & quia satis clare sic colligitur ex l. pateant, Cod. de his, qui ad Eccles. confug. ex l. qua religiosis, ff. de rei vendic. ibi: *Que religiosis adherent, religiosa censetur: & ex cap. si quis in arrio, & ex cap. id constituimus, 17. quest. 4.* vbi decernitur, atrium Ecclesiae, vel porticum gaudere immunitate: ergo eodem priuilegio gaudebunt tectum, parietes, & alia ad Ecclesiae fabricam pertinentia.

Necque obstat, quod sanguinis, vel seminis effusio in dictis locis facta, Ecclesiam non polluat, sicut docet gloss. in cap. vnic. verb. Sanguis, de consecrat. Eccles. & Doctores, quos ad satietatem refert, & sequitur Persicus de offic. sacerdot. lib. 1. cap. 7. dub. 9. numero 89. quia ad effectum pollutionis (cum sit penalis, & odiosus) solum internus ambitus Ecclesiae spectatur, secus quoad priuilegium immunitatis, quod est gratiosum, & fauorabile: quapropter hoc a iure, & consuetudine optima iuris interprete, magis extenditur, quam Ecclesiae pollutio, sicuti supra, cap. 2. dubit. 2. dicebamus; & probatur ex textu in l. pateant, Cod. de his, qui ad Ecclesiam con-

fugiunt, vbi dicitur: *Quidquid fuerit interiacens, siue in cellulis, siue in domibus, hortulis, balneis, atque porticibus, confugas interioris templi vice teneantur.* Item ex textu in cap. frater, cap. si quis contumax, cap. illud constituimus, & cap. si quis in arrio, 17. quest. 4. Item a simili, quia manibus apprehendens valuas ostij Monasterij Monialium non violat claustrum Monialium, & tamen apprehendens valuas Ecclesiae gaudet immunitate Ecclesiae, vt mox infra ex communi dicitur; quia (vt dicebam) illa est materia penalis, haec autem fauorabilis, & sic illa restringenda, haec autem amplianda; quapropter ita etiam docent Decianus lib. 3. consil. 80. numero 19. & 22. Fagundez praecept. 2. lib. 4. cap. 4. num. 63. Suarez de relig. lib. 3. cap. 9. num. 6. & sequentibus. Tuschus verb. Ecclesia, conclus. 9. num. 3. & 7. & conclus. 20. per 10. & verb. Immunitas, conclus. 59. num. 5. Farinacius in append. de immunit. cap. 17. num. 168. Ambrosin. de immunit. cap. 10. num. 6. Sperellus decis. 63. num. 10. Diana part. 6. tract. 1. resol. 1. in fin. Bonac. disp. 3. quest. 7. de immunit. §. 2. num. 5. & alij passim.

Ex dictis sequitur primo, quod securus sit, qui confugit ad portas Ecclesiae, etiamsi clausas illas inueniens, easdem, vel illarum ansam, vel vctes manibus apprehendat; quia saltem talis adharet Ecclesiae, & quia ita habetur in iuribus supra cit. praecipue in citat. cap. si quis, 17. quest. 4. vbi declarantur spatia immunitatis vsque ad extremas fores (vbi nota ly extremas) & merito; quia appellatione Ecclesiae, sicuti appellatione domus (ex l. si aqueductum, Cod. de contrahend. empt. praesertim in fauorabilibus, vt notat Vincentius de Franchis decis. 402. num. 11. & Sperellus decis. 60. num. 38.) venit ostium; atque ita docent Suarez, & Bonacina vbi supra. Igneus in l. 1. ff. ad Syllanian. affirmans, sic saepe dictum: Decian. consil. 6. cap. 25. num. 17. Nauarrus cap. 25. num. 17. ad fin. Farinacius de carcer. quest. 28. num. 24. & in append. de immunit. cap. 17. num. 279. Sanchez in opus. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dubit. 7. num. 2. Couarr. var. resol. lib. 4. cap. 20. num. 18. Gambacurta lib. 4. cap. 1. num. 9. Megalium in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 2. num. 37. Correa in relect. de immunit. part. 2. num. 16. Villalob. tom. 2. tract. 39. diff. 5. num. 4. Diana part. 6. tom. 1. resol. 3. Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 81. Carthar. decis. crimin. 7. num. 1. & 11. Locatell. in Breviar. de tortura, inspect. 5. num. 163. & alij communiter; quidquid in contrarium dicat Ioannes de Vilschis num. 12. & Sarpus de iure Asylorum, cap. 3. fol. 41. An autem securus etiam sit qui confugit ad Ecclesiae parietes, quoad partem exterioriorem manibus illos similiter apprehendendo, dicitur infra sect. 8. in fin.

Sequitur secundo, quod securus etiam sit, qui confugit supra tectum (idemque dicas cum Sperello decis. 63. num. 9. & Diana, part. 6. tom. 1. resol. 3. de eo, qui confugit supra tectum palatii Episcopalis, Monasterij, Hospitalis, vel cuiuscunque alterius loci pij) quia talis verè est in Ecclesia, cum in eo loco quis verè sit, in quo pedes habet; vnde Corpus Christi verè est in Caelo, quamvis à caelo non circumdetur, sed pedibus solum illud calcet; & Monialis verè est in clausura, quæ pedes habet super tectum clausuræ; tum quia talis verè in situ Ecclesiae existit; cum Ecclesia, sicut & qualibet alia domus, non solum ex solo, sed etiam ex tecto, eiusque superficie constat, vt habetur in l. cum qui, in princ. ff. de usucapionib. & ita contra Sarpum loc. supra cit. docent ibi gl. Suarez de relig. lib. 3. cap. 9. n. 8. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 3. Correa in relect. de immunit. part. 2. n. 16. Sperellus cit. decis. 63. num. 9. Farinacius quest. 28. num. 14. & in append. de immunitate, cap. 17. num. 272. Fagundez de praecept. Eccles. praecept. 2. lib. 4. cap. 4. num. 63. Acuña de iur. lib. 1. cap. 7. dubit. 13. numero 20. ad fin. Peregrin. de

de immunit. cap. 4. num. 40. Perficus de offic. sacer. lib. 1. c. 9. dub. 11. num. 98. Mar. Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 4. §. 9. num. 24. & sequent. Bonac. tom. 3. in Bulla Cæna, disp. 2. quest. 3. punct. 16. num. 14. & 20. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 3. & Diana tract. 1. resol. 73.

Et hoc aded verum est, vt non possit delinquens capi per eam pallij partem, quæ prominet extra tectum, valuas, aut alium locum immunem, quia adhuc diceretur, extrahi è loco immuni. Decian. tom. 2. lib. 6. cap. 25. num. 17. Suarez cap. 9. num. 8. & cap. 12. num. 4. Conarru. lib. 2. var. cap. 20. num. 16. Azor quest. 5. Peregrin. cap. 4. num. 18. Quin neque possit capi per aliquam corporis partem, quam delinquens habet extra locum sacrum, vt si extrahatur brachio, vel pede extra locum sacrum extenso, reliquis principalibus corporis partibus intra locum sacrum existentibus, quia adhuc diceretur extrahi è loco sacro. Suar. & alij in locis supra cit. Secus si ambobus pedibus existat in via publica, & solum humeris attingat parietem Ecclesiæ, nisi manibus apprehenderit terram, vel valuas Ecclesiæ, sicuti supra dicebam.

Obiicies, qui manibus apprehendit valuas ianue Monasterij Monialium, non dicitur esse in Monasterio Monialium, alioquin esset reus violationis clausuræ Monialium: ergo neque qui apprehendit valuas, aut ferram ianue Ecclesiæ, dici debet esse in Ecclesia.

Respondetur, quod disparitas est, quia clausura nõ violatur, nisi ingressu intra claustra Monasterij; immunitas autem Ecclesiæ non restringitur ad interiorem ambitum, sed extenditur etiam ad partes exteriores Ecclesiæ, sicuti supra dicebam. Consequenter immunitas Ecclesiæ violatur, etiam si quis capiat aliquem in ianua existentem, vel valuas apprehendentem: nec mirum esse debet, quia illa est materia pœnalis, & sic restringenda, hæc autem est materia fauorabilis, & sic extendenda.

11 Sequitur tertio, quod securus etiam sit, qui confugit ad scalas Ecclesiæ, quia & hæc pertinent ad Ecclesiam, & cum Ecclesiæ adhæreant, religiosæ reputantur, atque ita docent Angel. de malefic. vers. quod fama publica, num. 59. Tusch. verb. Ecclesia, concl. 10. num. 5. Sperell. decis. 60. num. 14. Diana part. 6. tract. 1. resol. 1. Nouarius in summ. Bullar. cit. de immunit. num. 50. & ex declaratione S. Congregationis Farinac. in append. num. 280. & quest. 28. num. 14. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 66. Dixi, ad scalas Ecclesiæ, quia securus dicendum est, si scalæ pertineant ad publicam viam, eiusque sint pars. Farinac. in cit. append. num. 281. & 288.

12 Sequitur quarto, quod securus etiam sit, qui confugit ad Campanile, & quidem si Campanile sit Ecclesiæ coniunctum, docent omnes: si autem sit ab Ecclesia disiunctum, docet non improbabiler Nouarius in summ. Bullarum, tit. de immunit. Eccles. num. 26. à pari ex eo, quod Palatium Episcopi immunitate gaudet,

13 etiam si sit ab Ecclesia disiunctum; quinimò campanile plus spiritualitatis habet, quàm palatium Episcopi, cum ibi adsint campanæ oleo sancto consecratæ, & ibidem exerceantur opera pia, quando in Dei honorem campanæ pulsantur; quapropter vulgò Turris sacra vocatur.

15 At responderi posset, quod dispar ratio sit de Campanili, & de Palatio Episcopi, quia Palatio Episcopi (vt infra dicitur) conceditur immunitas simpliciter, & ratione dignitatis Episcopalis, & sic mirum non est si gaudeat immunitate, quantumvis sit disiunctum ab Ecclesia, & quamvis Oratorium, seu Capellam, in qua Missa celebretur, non habeat, vt ibidem dicitur. Ad id verò, quod subditur, quod in campanili exer-

16 ceantur opera pia, quando in honorem Dei Campa-

næ pulsantur: Responderi posset, quod non omnia loca, in quibus exercentur opera pia, immunitate gaudeant. Nam in Oratoriis priuatis domorum celebratur sacrificium Missæ, & in iisdem fideles confitentur, & Eucharistiam sumunt, & tamen immunitate non gaudent, vt ex supra dictis colligitur, & infra dicitur. Quapropter quod campanile disiunctum ab Ecclesia, si distet ab illa intra triginta passus, solum gaudeat immunitate, determinauit sacra Congregatio Episcoporum die 17. Nouembris 1627. & Congregatio immunitatis, die 9. Decembris 1631.

SECTIO VII

An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia quoad loca adhærentia?

SUMMARIUM.

- 1 Claustrum, porticus, ambitus, dormitorium, & cetera loca, seu habitacula quolibet modo Ecclesiæ adhærentia gaudent immunitate.
- 2 Quæ Religiosis adhærent, religiosa sunt.
- 3 Cellula, hortus, & adhærentia gaudent immunitate.
- 4 Confessio in Ecclesia cubare, aliaque corpori necessaria peragere opus non habent.

R Espondetur, quod eodem priuilegio etiam gaudeat Ecclesia quoad claustrum, atrium, seu porticum, ambitum, dormitorium, & cetera loca, seu habitacula quolibet modo ipsi adhærentia, sicuti dicitur in l. si quis contumax 17. quest. 4. vbi gloss. verb. adhærentibus, allegat: & in l. ff. de rei vindic. ibi: Quando religiosi adhærent, religiosa sunt, & probatur, quia hæc omnia, vel sunt de fabrica Ecclesiæ, vel sunt Ecclesiæ annexa; atque ita etiam habetur expressè in cap. si quis in arrio, cap. frater, eadem 17. quest. 4. & in l. pateant, Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugium. Vbi de cellulis, hortis, ac adhærentibus eadem immunitate potiendis adicitur, data quoque causa, vt confugæ in Ecclesia cubare, aliaque corpori necessaria peragere opus non habeant, argum. l. penult. ff. de oper. liberi. ibi: In omnibus tempora ad curam corporis necessaria relinquenda: & docet Abb. in cap. Ecclesia, de immunitate Eccles. num. 18. & probat ex cit. cap. si quis. Idem docent Nauar. cap. 26. num. 17. Tusch. verb. Ecclesia, concl. 9. & concl. 20. Suarez cap. 9. num. 7. Barbosa num. 64. Lezana num. 4. Azor tom. 2. lib. 9. cap. 8. quest. 7. Scortia theor. 385. Sperellus decis. 60. num. 14. Nouarius in summ. Bullar. tit. de immunitate, num. 56. Diana p. 6. tract. 1. resol. 1. & Farinac. de carcerib. quest. 28. n. 14. & in append. de immunitate, c. 17. n. 268.

SECTIO VIII.

An eodem priuilegio gaudeat Ecclesia quoad confines?

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia gaudet priuilegio immunitatis, etiam quoad confines.
- 2 Ecclesia Cathedralis, seu maior, gaudet per 40. passus per circuitum; minor autem per 30.
- 3 Quilibet passus supradictorum continere debet quinque pedes, & quilibet pes quindecim digitos.
- 4 Passus prædicti numerari debent ab ostio, seu muro Ecclesiæ.

5 Passus